

Dołęga, Józef M.

Sprawozdanie z sympozjum poświęconego Kongresowi Eucharystycznemu i III wizycie duszpasterskiej Jana Pawła II w Polsce

---

Studia Teologiczne 7, 236-239

1989

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

pobożność eucharystyczną w Kościele w ciągu wieków oraz po Soborze Watykańskim II: ks. prof. J. S o ł o w i a n i u k z Łomży mówił o sprawowaniu Eucharystii według posoborowych dokumentów, zwłaszcza *Ogólnego Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego*, a następnie omówił szczegółowo ryt Mszy św. według najnowszego Mszału; ks. prof. H. K o r ż a z Łomży wygłosił prelekcję o aspektach duszpasterskich Eucharystii, przy czym głównym nurtem rozważań były sprawy wspólnot i grup religijnych w parafii, będących w stanie ożywiać środowisko na polu życia chrześcijańskiego; poza tym ks. bp E. O z o r o w s k i z Białegostoku miał referat na temat nauki Soboru Tyrenckiego o Eucharystii. O potrzebie poruszania tematyki eucharystycznej świadczyły zwykle bogate i owocne dyskusje, wchodzące w sprawy zarówno teoretyczne jak i praktyczne.

Spotkania księży profesorów w ostatnim roku akademickim 1987/88 dotyczyły bardziej spraw bieżących Kościoła powszechnego lub partykularnego. O. prof. C. N a p i ó r k o w s k i z KULu wygłosił prelekcję o encyklice *Redemptoris Mater*, na tle konstytucji *Lumen gentium* oraz adhortacji *Marialis cultus*, z dodaniem refleksji o aktualnej pobożności maryjnej w Polsce. Ks. prof. T. K r a h e l, w związku z jubileuszem 600-lecia diecezji wileńskiej, miał referat pt. *Z dziejów duszpasterstwa diecezji wileńskiej* do I-ej wojny światowej.

Ostatnia sesja okresu sprawozdawczego odbyła się 5 V 1988 r. Ks. prof. Z. C e l e j z Siedlec wygłosił na niej referat: *W kierunku polskiej teologii kultury*. Analiza pojęcia kultury oraz teologii kultury prowadziła do refleksji o polskiej teologii kultury, o polskiej kulturze chrześcijańskiej, na tle dziejów narodu, przy czym uwzględnione zostały, wypowiedziane na ten temat, myśli papieża Jana Pawła II.

Dotychczasowy dorobek posiedzeń naukowych księży profesorów z Białegostoku, Łomży, Drohiczyzna i Siedlec daje gwarancję owocnych dalszych spotkań, wzbogacających horyzonty myślowe księży wykładowców i wychowawców w wyższych seminariach duchownych.

Ks. Tadeusz Paprocki

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM POSWIECONEGO KONGRESOWI EUCHARYSTYCZNEMU I III WIZYCIE DUSZPASTERSKIEJ JANA PAWŁA II W POLSCE

Dnia 24 marca 1988 r. w Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży odbyło się sympozjum na temat II Kongresu Eucharystycznego w Polsce i III pielgrzymki Ojca Świętego do swojej Ojczyzny, przygotowane przez alumnów II roku z inicjatywy ks. doc. Józefa M. D o ł ę g i. W sympozjum udział wzięli uczniowie I roku, słuchacze seminarium filozoficznego wraz z ks. prefektem Zygmuntem Kopiczko. J. M. D o ł ę g a w krótkich słowach nakreślił temat i cel sympozjum oraz zachęcił uczestników spotkania, aby „przeżyć raz jeszcze” te dni czerwcowe w sposób refleksyjny ze szczególnym uwzględnieniem treści przemówień papieskich. Nad porządkiem i przebiegiem sympozjum czuwał prezes II roku A. W i ś n i e w s k i.

Pierwszy zespół alumnów (Franciszek Bieńkowski, Romuald Ciechowicz, Andrzej Dmochowski, Marek Dołęgowski) zrelacjonował pobyt Papieża w Warszawie, omawiając po krótko nastrój,

atmosferę tamtych wydarzeń, koncentrując uwagę na treści zawartych w homiliach i przemówieniach Ojca Świętego, podkreślając w nich główne zagadnienia i problemy. W sposób szczególny zwrócono uwagę na następujące wypowiedzi Papieża:

- 1 — homilię w czasie uroczystego rozpoczęcia Kongresu Eucharystycznego;
- 2 — przemówienie w Zamku Królewskim;
- 3 — przemówienie do ludzi kultury;
- 4 — homilię w czasie beatyfikacji bpa M. Kozala.

Teologia Eucharystii — to podstawowy temat homilii Papieskich w czasie Kongresu Eucharystycznego w Polsce. Z homilii na rozpoczęcie tego Kongresu podkreślono następujące aspekty teologiczne: chrystologiczny, eklezjologiczny, eucharystyczny, mariologiczny oraz egzystencjalny — związany z doświadczeniem wiary w narodzie polskim. Tematem przewodnim przemówienia w Zamku Królewskim był pokój jako dojrzały owoc sprawiedliwości społecznej. Z przemówienia do ludzi kultury i sztuki zaakcentowano znaczenie kultury i sztuki w rozwoju narodu i utrzymanie jego tożsamości, nawet w trudnych okresach jego historii. Natomiast z homilii na zakończenie Kongresu Eucharystycznego zwrócono uwagę na potrzebę nowej ewangelizacji w naszej ojczyźnie i w całej Europie w kontekście teologii cierpienia związanego z beatyfikacją bpa M. Kozala.

Druga grupa (Stanisław Dziekoński, Dariusz Ferenc, Sławomir Gagacki, Jarosław Gałaszewski) przedstawili wydarzenia związane z pobytem Ojca Świętego w Lublinie. W relacji uwzględniono przemówienie Papieża na Majdanku, przemówienie do ludzi nauki w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i homilię wygłoszoną podczas Mszy św. w dzielnicy Czuby. Z przemówienia na Majdanku podkreślono to, że była to modlitwa Papieża za tych, którzy tam cierpieli i za tych, którzy zadawali cierpienie. W przemówieniu do świata nauki odnaleziono zadanie dla ludzkiej nauki, a mianowicie: budowania wspólnoty ludzkiej wolnej w prawdzie, poznawania człowieka i świata oraz społeczeństwa wpisanego w swoją historię. Natomiast w homilii wygłoszonej w dzielnicy Czuby Papież zawarł główne zagadnienia i problemy współczesnej teologii kapłaństwa.

Alumni z trzeciego zespołu (Wiesław Gołaszewski, Dariusz Kaszkiel, Mirosław Korenkiewicz, Marek Kośnik) przygotowali relację z pobytu Ojca Świętego w Tarnowie, podkreślając z homilii wygłoszonej tam, orędzie Ośmiu Błogosławieństw, postawę szczerej wiary i zaufania Karoliny Kózkówny oraz trud i znaczenie pracy na roli. Z przemówienia do duchowieństwa podkreślono służebny charakter posłannictwa kapłańskiego w stosunku do ludu bożego, a zwłaszcza do ubogich.

Czwarta grupa (Mariusz Laguna, Wiesław Maciuszko, Wojciech Muczyński) zaprezentowała relację z pobytu i nauczania Jana Pawła II w Krakowie: na Błoniach i na Wawelu. Z przemówienia na Błoniach Krakowskich podkreślono to, aby wszyscy Polacy stawali się zdolnymi do budowania naszej wspólnej przyszłości. Z homilii wygłoszonej podczas Mszy św. odprawianej na Wawelu zaakcentowano teologię krzyża, znaczenie krzyża wawelskiego, krzyża św. Jadwigi. W przemówieniu do młodzieży znalazła się analiza wolności człowieka i jej konsekwencji w wymiarze indywidualnym i społecznym.

Zespół piąty (Dariusz Nagórski, Jerzy Niestępski, Bogusław Ofman, Stanisław Ołów) przygotował sprawozdanie z pobytu i nau-

czania Papieża w Szczecinie. Z homilii na Jasnych Błoniach wydobyto teologię małżeństwa i rodziny oraz godność pracy ludzkiej. W przemówieniu do alumnów seminariów duchownych znalazła się analiza powołania kapłańskiego, które trzeba rozwijać w oparciu o jedność z Bogiem, Kościołem, biskupem i Ludem Bożym.

Alumni z szóstej grupy (Robert Pękała, Andrzej Pieńkowski, Zbigniew Piętka, Krzysztof Przyborski, Bogusław Samseł) przedstawili treść homilii i przemówień Ojca Świętego w Gdyni i Gdańsku. W przemówieniu do ludzi morza podkreślono analizę pojęcia solidarność, które powinno stać się kategorią antropologiczną, na której trzeba budować przyszłość człowieka i ludzkości. Z przemówienia do młodzieży na Westerplatte zaakcentowano wiarę w Chrystusa, którego moc powinna stać się podstawą w dążeniu młodzieży do świata bardziej ludzkiego. Przemówienie do chorych w Bazylice Mariackiej w Gdańsku zawierało teologię cierpienia, a homilia podczas Mszy św. dla ludzi pracy poświęcona została teologii pracy ludzkiej.

Zespół siódmy (Marek Sewastynowicz, Dariusz Sijko, Andrzej Stypułkowski, Sławomir Sulewski, Jan Szczubek) opracował treść nauczania Jana Pawła II w Częstochowie na Jasnej Górze. Z przemówień papieskich wygłoszonych tutaj podkreślono „Apel Jasnogórski”, w którym znalazły się wady i cnoty narodu polskiego oraz próby wychodzenia z kryzysu, zwłaszcza z kryzysu moralnego; teologię człowieka, w której zaznaczono tezę, że człowiek może być prawdziwie wolny tylko przez miłość; na zakończenie pobytu na Jasnej Górze Papież powierzy Pani Jasnogórskiej wszystkie sprawy Kościoła powszechnego.

Alumni z ósmej grupy (Grzegorz Śniadach, Zygmunt Świderski, Paweł Tyszką, Andrzej Wiśniewski, Romuald Zdaniś) przygotowali relację z pobytu i nauczania Papieża w Łodzi. Szczególną uwagę zwrócono na homilię wygłoszoną podczas Mszy św. z Pierwszą Komunią świętą, w której została rozwinięta teologia Eucharystii, z podkreśleniem, że człowiek potrzebuje Eucharystii aby mógł żyć pełnią życia. W przemówieniu do włókniaerek z zakładów „Uniontex” zaakcentowano tezę, że prawdziwy awans kobiety domaga się uznania zadań macierzyńskich i rodzinnych w życiu i pracy kobiety.

W powyższych wystąpieniach szczególnie dominowała problematyka teologiczna i antropologiczna. Prelegenci w swoich wystąpieniach akcentowali teologię Eucharystii, jej związek z człowiekiem jako chrześcijaninem, teologię kapłaństwa jako służby Ludowi Bożemu z uwzględnieniem teologii laikatu. Wiele przemówień koncentrowało się wokół obszernej dziedziny — teologii rodziny. Problemy podtrzymujące jedność małżeństwa i rodziny, zagadnienia wychowania nowego człowieka — religijnego wychowania w rodzinie — były w centrum podejmowanej przez Papieża problematyki. Wielki temat, to teologia pracy ludzkiej, każdej pracy, był rozpatrywany przez Ojca Świętego w kontekście Ewangelii, nauki Kościoła, współczesnych warunków życia człowieka na Ziemi z uwzględnieniem uwarunkowań biogeograficznych, społecznych i politycznych. Zasygnalizowana może być źródłem inspiracji do szczegółowego opracowania poszczególnych dziedzin i zagadnień w ujęciu Jana Pawła II.

Zamykając sympozjum J. Dołęga podziękował wszystkim prelegentom, ks. Prefektowi, grupie organizacyjnej (Zbigniew Gniedziejko, Ryszard Perczak, Krzysztof Przyborski), sekretarzowi diakonowi Jarosławowi Sokółowskiemu i słuchaczom za udział

w symposium. Dzięki pracy wielu mogliśmy przeżyć jeszcze raz te wspaniałe dni Kongresu Eucharystycznego w Polsce oraz zastanowić się nad treścią przemówień Papieża do swoich rodaków. Wysunięty cel symposium można uważać za zrealizowany w aspekcie pedagogiczno-dydaktycznym.

Józef M. Dołęga

SPRAWOZDANIE Z SYMPOZJUM FILOZOFICZNEGO W WYŻSZYM SEMINARIUM DUCHOWNYM W ŁOMŻY

W Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży w dniu 30 kwietnia 1988 r. z inicjatywy seminarium filozoficznego prowadzonego przez ks. doc. Józefa M. Dołęgę odbyło się symposium filozoficzne, podczas którego mieli wykłady: ks. prof. Mieczysław Lubański i doc. Edward Nieznański. Symposium otworzył Ks. Rektor dr Antoni Boszko, który witając gości i uczestników podkreślił znaczenie takich spotkań w procesie dydaktycznym naszej Uczelni. W symposium wzięli udział studenci I i II roku studiów oraz słuchacze seminarium filozoficznego wraz z profesorami filozofii oraz ks. Stanisław Łupiński. Poniżej zamieszczamy autostreszczenia tych wykładów oraz sprawozdanie z dyskusji dialogowej na temat poruszonych problemów w wykładach oraz zagadnień związanych z kosmologią filozoficzną i znaczeniem argumentacji na istnienie Boga w dochodzeniu do wiary oraz w uznawaniu podstawowych wartości światopoglądowych.

MIECZYŚLAW LUBAŃSKI

ISTOTA PRZEWROTU KOPERNIKAŃSKIEGO

1. Wprowadzenie

Rok 1543 zapisał się znakomicie w dziejach myśli ludzkiej. Ukazały się bowiem wówczas dwa ważne dzieła: *De humani corporis fabrica* Andrzeja Wesaliusza oraz *De revolutionibus orbium coelestium* Mikołaja Kopernika. Dziś uważa się je za pozycje klasyczne. Żadna z tych prac nie była „nowożytna” co do treści, jednakże każda inspirowała takie kierunki działania, które przyniosły ze sobą rewolucyjne przeobrażenia w fizjologii oraz w astronomii.¹ Nas interesuje zagadnienie przewrotu kopernikańskiego, który niewątpliwie jest jednym z najbardziej fascynujących epizodów w całej historii nauki. Przewrót kopernikański ma charakter wielostronny; obejmuje w sobie aspekt astronomiczny, ogólnonaukowy oraz filozoficzny. Jednocześnie jest on przykładem licznych powiązań zachodzących między nauką, filozofią i światopoglądem.² Celem

¹A. Rupert Hall, *Rewolucja naukowa 1500-1800, Kształtowanie się nowożytnej postawy naukowej*, tł. T. Zembrzusi, Warszawa 1966, s. 55; F. Jacob, *Gra możliwości, Esej o różnorodności życia*, tł. M. Kunicki-Goldfinger, Warszawa 1987, s. 47.

²Th. S. Kuhn, *Przewrót kopernikański, Astronomia planetarna w dziejach myśli*, tł. S. Amsterdamski, Warszawa 1966, s. 14, 12-13.